

Laidiens: 10.11.2020., Nr. 218

Oficiālās publikācijas Nr.: 2020/218.7

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas normatīvie noteikumi Nr. 208

Rīgā 2020. gada 3. novembrī

(Finanšu un kapitāla tirgus komisijas padomes
sēdes protokols Nr. 46 4. p.)

Pārvaldības sistēmas izveides normatīvie noteikumi

*Izdoti saskaņā ar Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas
likuma 53. panta sesto daļu*

1. Vispārīgie jautājumi

1. "Pārvaldības sistēmas izveides normatīvie noteikumi" (tālāk tekstā – noteikumi) nosaka detalizētus kritērijus un nosacījumus Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likumā un Eiropas Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2015/35, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/138/EK par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā (Maksātspēja II), (tālāk tekstā – Eiropas Komisijas Deleģētā regula 2015/35) noteikto prasību pārvaldības sistēmai un tajā iekļaujamajiem elementiem, tostarp personu, kuras minētas Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likuma 58. panta pirmajā daļā un 61. panta pirmajā daļā, atbilstības un piemērotības novērtēšanai, risku pārvaldībai, piesardzīgas ieguldījumu veikšanas principam, iekšējai kontrolei, ārpakalpojumu izmantošanai un grupas pārvaldībai, ievērošanai.

2. Šo noteikumu 1.–11. nodaļa ir saistoša apdrošināšanas vai pārapdrošināšanas sabiedrībām un ārvalstu apdrošinātāju filiālēm, kas darbojas saskaņā ar Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likumu, (tālāk tekstā – sabiedrība), veicot pārvaldības sistēmas izveidi individuālas sabiedrības līmenī. Noteikumu 1.–11. nodaļas prasības piemēro arī grupas līmenī saskaņā ar Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likuma 220. pantu. Noteikumu 12. nodaļa par papildu prasībām grupas līmeņa pārvaldībai attiecas uz apdrošināšanas un pārapdrošināšanas sabiedrībām, apdrošināšanas vai pārapdrošināšanas dalības sabiedrībām, apdrošināšanas pārvaldītājsabiedrībām vai jauktām finanšu pārvaldītājsabiedrībām, kuras ir grupas mātes sabiedrības saskaņā ar Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likuma 197., 198. un 199. pantu, (tālāk tekstā – grupas uzraudzībai pakļautā sabiedrība).

3. Noteikumos lietotie termini:

3.1. pamatfunkcijas – risku pārvaldības funkcija, darbības atbilstības funkcija, iekšējā audita funkcija un aktuārā funkcija;

3.2. pārējo terminu lietojums atbilst Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likuma un Eiropas Komisijas Deleģētās regulas 2015/35 terminu lietojumam.

2. Sabiedrības darbības organizācija

4. Sabiedrība nodrošina tās darbības organizāciju, t.sk.:

4.1. izveido sabiedrības darbībai atbilstošu un caurskatāmu organizatorisko struktūru;

4.2. izstrādā darbības stratēģiju, t.sk. ieguldījumu pārvaldībai, politikas un procedūras, kā arī plānu neparedzētu situāciju novēršanai;

4.3. veic pārvaldības sistēmas iekšējo pārbaudi;

4.4. nodrošina darījumu veikšanu un lēmumu pieņemšanu;

4.5. īsteno atbilstošu atalgojuma politiku.

5. Sabiedrības padome un valde ir atbildīga par efektīvas pārvaldības sistēmas izveidošanu, darbību un pilnveidošanu saskaņā ar Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likuma VII un VIII nodaļu un Eiropas Komisijas Deleģētās regulas 2015/35 IX nodaļu.

6. Sabiedrības padome un valde sadarbojas ar visām izveidotajām komitejām, struktūrvienību vadītājiem un citām personām, kuras veic pamatfunkcijas sabiedrībā, pieprasot tām informāciju un vajadzības gadījumā apstrīdot šīs informācijas patiesumu.

2.1. Organizatoriskā struktūra

7. Sabiedrība stratēģisko mērķu sasniegšanai izveido sabiedrības lielumam un darbības riskiem atbilstošu un pārskatāmu organizatorisko struktūru, kuras piemērotības novērtēšanu regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā veic individuālas sabiedrības līmenī. Mainoties sabiedrības stratēģiskajiem mērķiem, darbības veidiem vai darbības videi, organizatorisko struktūru pārskata.

8. Sabiedrība dokumentē tās organizatorisko struktūru, nosakot sabiedrības padomes, t.sk. padomes komiteju, ja tādas ir izveidotas, valdes, personu, kuras ir atbildīgas par pamatfunkcijām, struktūrvienību un struktūrvienību vadītāju pienākumus, pilnvaras un atbildību darījumu veikšanā un kontrolē, sagatavojot darba aprakstus (dienesta instrukcijas) atbildīgajiem darbiniekiem.

9. Sabiedrība nosaka iekšējo pārskatu sniegšanas un informācijas apmaiņas kārtību sabiedrībā, t.sk. nosaka, kādu informāciju, kam un kad ir pienākums sniegt un saņemt un kāda informācija ir konfidenciāla un tālāk neizpaužama.

10. Nosakot darbinieku pienākumus un piešķirot tiem pilnvaras, t.sk. nosakot ierobežojumus darījumu veikšanai, sabiedrība ievēro pienākumu dalīšanas principu, kas izpaužas kā to pienākumu nodalīšana, kuri, ja tos apvienotu, ļautu kādam darbiniekam vienpersoniski veikt kādu darījumu pilnībā.

11. Sabiedrība nosaka un dokumentē sabiedrības korporatīvās vērtības, t.sk. nosaka augstus profesionālās rīcības un ētikas standartus, lai nodrošinātu, ka sabiedrības padomes locekļi, valdes locekļi, personas, kuras ir atbildīgas par pamatfunkcijām, struktūrvienību vadītāji un citi sabiedrības darbinieki veic savus pienākumus ar vislielāko godprātību, savu amata pienākumu izpildē un lēmumu pieņemšanā ir objektīvi, ievēro likumus, noteikumus un standartus, respektē informācijas par darījumu un klientu konfidencialitāti un komercnoslēpumu un to rīcība un uzvedība atbilst augstiem ētikas standartiem. Sabiedrība, nosakot augstus profesionālās rīcības un ētikas standartus, nodrošina, lai tie vērstos pret korupciju, nelikumīgu iekšējās informācijas izmantošanu un jebkuru citu nelikumīgu, neētisku vai apšaubāmu rīcību.

12. Sabiedrība savā darbībā īsteno operacionālo neatkarību, nodrošinot, ka to personu, kuras ir atbildīgas par pamatfunkcijām, pienākumi ir savstarpēji nodalīti un šīs personas var ziņot par pārbaudes rezultātiem un citiem apsvērumiem, t.sk. sniegt ierosinājumus, tieši sabiedrības padomei un valdei.

13. Pamatfunkciju savstarpējā nodalīšana pati par sevi nenodrošina operacionālo neatkarību. Tās nodrošināšanai ir nepieciešami arī citi pasākumi. Sabiedrība izvērtē un dokumentē nepieciešamību veikt papildu pasākumus operacionālai neatkarībai un pamatfunkciju neatkarības nodrošināšanai.

14. Sabiedrības padome un valde nemazina no personām, kuras ir atbildīgas par pamatfunkcijām, saņemto ziņojumu nozīmīgumu.

2.2. Politikas

15. Sabiedrība nodrošina, ka visas pārvaldības sistēmas darbības nodrošināšanai izstrādātās politikas ir savstarpēji saskaņotas, kā arī atbilst sabiedrības darbības stratēģijai. Katrā politikā skaidri nosaka vismaz šādu informāciju:

15.1. izvirzītos mērķus;

15.2. veicamos uzdevumus un par to veikšanu atbildīgo personu vai struktūrvienību;

15.3. procesu aprakstu un ziņojumu sniegšanas kārtību;

15.4. attiecīgo organizatorisko struktūrvienību pienākumu informēt personas, kuras atbild par sabiedrības pamatfunkcijām, par visiem faktiem, kas attiecas uz viņu pienākumu izpildi.

16. Sabiedrība nodrošina, ka politikās, kas attiecas uz pamatfunkcijām, ir noteikta arī to vieta sabiedrības struktūrā un personu, kuras atbild par minētajām pamatfunkcijām, tiesības un pilnvaras.

17. Sabiedrība drīkst apvienot politikas pēc saviem ieskatiem saskaņā ar tās organizatorisko struktūru un procesiem.

18. Sabiedrība nodrošina atalgojuma politikas izstrādi, ieviešanu un pastāvīgu uzturēšanu saskaņā ar Eiropas Komisijas Deleģētās regulas 2015/35 275. panta principiem. Papildus sabiedrība nodrošina, ka atalgojuma politika atbilst šādiem principiem:

18.1. tā neveicina risku uzņemšanos virs sabiedrības risku vadības stratēģijā noteiktā risku uzņemšanās līmeņa;

18.2. tā neierobežo sabiedrības spēju stiprināt tās pašu kapitālu.

19. Ja sabiedrība izveido atalgojuma komiteju, tā nodrošina, ka komitejas locekļiem ir atbilstoša pieredze un zināšanas, lai spētu veikt atalgojuma politikas neatkarīgu izvērtējumu un pārraudzību. Ja atalgojuma komiteja nav izveidota, tās pienākumus veic sabiedrības padome pilnā sastāvā.

2.3. Plāni neparedzētu situāciju novēršanai

20. Saskaņā ar Eiropas Komisijas Deleģētās regulas 2015/35 258. panta trešo daļu sabiedrība veic regulāru tādu būtisku risku, kuru pārvaldībai nepieciešams izstrādāt plānus neparedzētu situāciju novēršanai jomās, kurās tā ir neaizsargāta, identificēšanu un novērtēšanu, kā arī regulāri pārskata, atjaunina un novērtē šo plānu efektivitāti.

21. Sabiedrība regulāri pārskata plānus neparedzētu situāciju novēršanai un izvērtē tajos ietvertos pasākumu atbilstību gadījumam, kad varētu iestāties neparedzēta situācija.

22. Sabiedrība nodrošina, ka darbinieki ir informēti un pārziņā to lomu neparedzētu situāciju novēršanā.

2.4. Pārvaldības sistēmas iekšējā pārbaude

23. Pārvaldības sistēmas iekšējā pārbaude aptver gan pārvaldības sistēmas izvērtējumu kopumā, gan būtiskāko darbības jomu padziļinātu novērtēšanu, sniedzot rekomendācijas pārvaldības sistēmas un tajā esošo jomu pilnveidei. Sabiedrība nosaka pārbaudes apjomu un biežumu, ņemot vērā sabiedrības darbības veidus, apjomu un darbībai raksturīgo risku sarežģītību gan sabiedrības, gan grupas līmenī, kā arī grupas struktūru.

24. Sabiedrība nodrošina, ka vērtējamās darbības jomas, konstatējumi un secinājumi tiek dokumentēti. Ar novērtējumu iepazīstina sabiedrības padomi, kura ir atbildīga par galējo lēmumu pieņemšanu, dokumentējot tās pieņemtos lēmumus par konstatēto nepilnību novēršanu un rekomendāciju ieviešanu. Sabiedrības padome nosaka rekomendāciju īstenošanas pārbaudes kārtību. Sabiedrība, lai nodrošinātu, ka tiek veikti un dokumentēti pasākumi rekomendāciju īstenošanai, t.i., atbildīgais darbinieks ziņo par ieviešanas pasākumiem, nodrošina atbilstošu atgriezenisko saiti.

2.5. Darījumu veikšana un lēmumu pieņemšana

25. Sabiedrība par būtiskiem darbības veidiem izstrādā un dokumentē darījumu veikšanas un kontroles procedūras. Lai nodrošinātu darījuma atbilstību sabiedrības politikām un normatīvo aktu prasībām, procedūrās ietver vismaz darījuma veicēja pilnvarošanas kārtību, t.sk. norāda dokumentus, kuri jā sagatavo lēmumu pieņemšanas procesā līdz brīdim, kad tiek apstiprināta darījuma veikšana, un darbiniekus, kuri apstiprina attiecīgo lēmumu pieņemšanu, kā arī darījuma apstrādes un kontroles kārtību.

26. Sabiedrība nodrošina, ka neviens būtisks sabiedrības lēmums, kurš ietekmē sabiedrības stratēģiju, darbību un vadību, kuram var būt nopietnas tiesiskas sekas un ietekme uz regulējošo prasību ievērošanu, kuram ir būtiska ietekme uz sabiedrības finanšu stāvokli vai darbinieku vai apdrošinājuma ņēmēju interesēm vai kurš var ietekmēt sabiedrības reputāciju, netiek pieņemts vienpersoniski.

27. Sabiedrība nodrošina padomes un valdes pieņemto lēmumu dokumentēšanu un to, ka sabiedrības darbībai būtisko lēmumu pieņemšanā ir ņemta vērā no risku pārvaldības sistēmas saņemtā informācija.

2.6. Informācijas atklāšana un pārskatu sagatavošana

28. Sabiedrība izstrādā informācijas atklāšanas politiku, kas, ievērojot šo noteikumu 15., 16. un 143. punktā noteiktās prasības, papildus nosaka:

28.1. personas un funkcijas, kas ir atbildīgas par publiski atklājamās informācijas sagatavošanu un pārskatīšanu;

28.2. aprakstu procesam, kas nosaka kārtību, kā tiek nodrošināta informācijas atklāšanas prasību izpilde;

28.3. aprakstu procesam, kas nosaka kārtību, kā sabiedrības padome un valde izskata un apstiprina ziņojumus par apdrošināšanas vai pārāpdrošināšanas sabiedrības maksātpēju un finansiālo stāvokli;

28.4. publiski pieejamo informāciju, kas pēc būtības un apjoma ir līdzvērtīga informācijai saistībā ar ziņojumiem par apdrošināšanas vai pārāpdrošināšanas sabiedrības maksātpēju un finansiālo stāvokli, vai tās kritēriju uzskaitījumu;

28.5. tādu specifisku informāciju vai kritērijus tās identificēšanai, ko saskaņā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (tālāk tekstā – Komisija) 25.08.2020. normatīvo noteikumu Nr. 136 "Ziņojuma par apdrošināšanas un pārapdrošināšanas sabiedrības maksātspēju un finansiālo stāvokli sagatavošanas normatīvie noteikumi" 15. punktā minētajām kategorijām sabiedrība plāno nepubliskot pēc atbilstošas Komisijas atļaujas saņemšanas;

28.6. papildu informāciju vai skaidrojumu par maksātspēju un finanšu stāvokli, ko sabiedrība brīvprātīgi atklāj.

29. Sabiedrība neuzņemas līgumiskas saistības, kas liek ievērot slepenību un konfidencialitāti attiecībā uz informāciju, kura ir ietverama ziņojumos par apdrošināšanas un pārapdrošināšanas sabiedrību maksātspēju un finansiālo stāvokli.

30. Sabiedrība nodrošina, ka Komisijai sniedzamo pārskatu sagatavošanas politika, ievērojot šo noteikumu 15., 16. un 143. punktā noteiktās prasības, papildus nosaka:

30.1. personas un funkcijas, kas ir atbildīgas par pārskatu sagatavošanu un pārbaudi;

30.2. procesu un termiņu, kas nepieciešami, lai nodrošinātu Komisijai sniedzamo pārskatu sagatavošanu, veiktu kvalitātes pārbaudes un apstiprināšanu, izklāstu;

30.3. procesu un kontroles mehānismu, kas nodrošina sniegto datu uzticamību, pilnīgumu un konsekveni, skaidrojumu.

3. Risku pārvaldība

31. Sabiedrība izstrādā risku pārvaldības politiku un procedūras, lai identificētu, novērtētu, uzraudzītu un pārvaldītu pastāvošos vai iespējamos riskus vismaz šādās darbības jomās:

31.1. risku parakstīšana un tehnisko rezervju veidošana;

31.2. aktīvu un saistību pārvaldība;

31.3. ieguldījumu riska pārvaldība;

31.4. likviditātes riska pārvaldība;

31.5. operacionālā riska pārvaldība;

31.6. risku mazināšanas metodes.

32. Sabiedrības valde ir atbildīga par risku pārvaldības sistēmas efektīvu funkcionēšanu.

3.1. Risku pārvaldības politika un procedūras

33. Sabiedrība, izstrādājot, dokumentējot un īstenojot Eiropas Komisijas Deleģētās regulas 2015/35 259. panta pirmās daļas "c" punktā minēto risku pārvaldības politiku un nodrošinot atbilstošas kontroles procedūras:

33.1. nosaka sabiedrībai būtisko risku kategorijas un risku mērīšanas metodes kvantitatīvi izmērāmiem riskiem, piemēram, apdrošinātajam riskam, kredītriskam, tirgus riskam, operacionālajam riskam, un risku novērtēšanas metodes kvantitatīvi nenosakāmiem riskiem, piemēram, reputācijas riskam, riskiem, kuri izriet no sabiedrības pieņemtiem stratēģiskiem lēmumiem, kā arī atsevišķu risku mērīšanas un novērtēšanas regularitāti;

33.2. apraksta, kā sabiedrība pārvalda katru atsevišķo būtisko riska kategoriju un riska jomu un jebkādu potenciālu risku savstarpēju mijiedarbību;